Drumuri minime de sursă unică în grafuri aciclice (fără circuite)

Ipoteze:

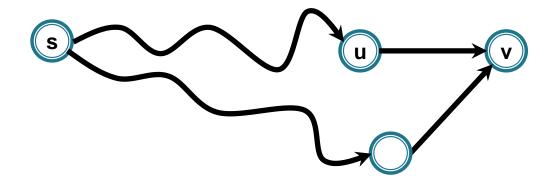
- Graful <u>nu</u> conţine circuite
- Arcele pot avea <u>şi cost negativ</u>

Amintim:

Când considerăm un vârf v, pentru a calcula d(s,v) ar fi util să ştim deja $\delta(s,u)$ pentru orice u cu uv $\in$ E

· atunci putem calcula distanțele după relația

$$\delta(s,v) = \min\{\delta(s,u) + w(u,v) \mid uv \in E\}$$

Amintim:

Când considerăm un vârf v, pentru a calcula d(s,v) ar fi util să ştim deja $\delta(s,u)$ pentru orice u cu uv $\in E \implies$

 Ar fi utilă o ordonare a vârfurilor astfel încât dacă uv∈E, atunci u se află înaintea lui v

O astfel de ordonare <u>există</u> dacă graful <u>nu</u> conține circuite = sortarea topologică

Pseudocod

- Considerăm vârfurile în ordinea dată de sortarea topologică
  - Pentru fiecare vârf u relaxăm arcele uv către vecinii săi (pentru a găsi drumuri noi către aceștia)

s - vârful de start

```
//initializam distante - ca la Dijkstra
```

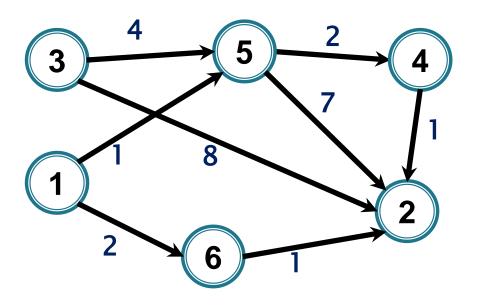
```
s - vârful de start
//initializam distante - ca la Dijkstra
pentru fiecare u∈V executa
       d[u] = \infty; tata[u]=0
d[s] = 0
//determinăm o sortare topologică a vârfurilor
SortTop = sortare topologica(G)
pentru fiecare u ∈ SortTop
```

```
s - vârful de start
//initializam distante - ca la Dijkstra
pentru fiecare u∈V executa
       d[u] = \infty; tata[u]=0
d[s] = 0
//determinăm o sortare topologică a vârfurilor
SortTop = sortare topologica(G)
pentru fiecare u ∈ SortTop
       pentru fiecare uv∈E executa
```

```
s - vârful de start
//initializam distante - ca la Dijkstra
pentru fiecare u∈V executa
       d[u] = \infty; tata[u]=0
d[s] = 0
//determinăm o sortare topologică a vârfurilor
SortTop = sortare topologica(G)
pentru fiecare u ∈ SortTop
       pentru fiecare uv∈E executa
             daca d[u]+w(u,v)<d[v] atunci //relaxam uv</pre>
                   d[v] = d[u] + w(u,v)
                   tata[v] = u
```

```
s - vârful de start
//initializam distante - ca la Dijkstra
pentru fiecare u∈V executa
       d[u] = \infty; tata[u]=0
d[s] = 0
//determinăm o sortare topologică a vârfurilor
SortTop = sortare topologica(G)
pentru fiecare u ∈ SortTop
       pentru fiecare uv∈E executa
             daca d[u]+w(u,v)<d[v] atunci //relaxam uv</pre>
                   d[v] = d[u] + w(u,v)
                   tata[v] = u
scrie d, tata
```

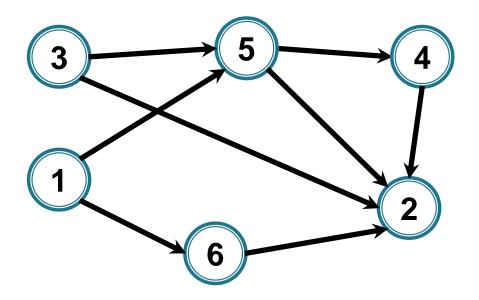
Exemplu

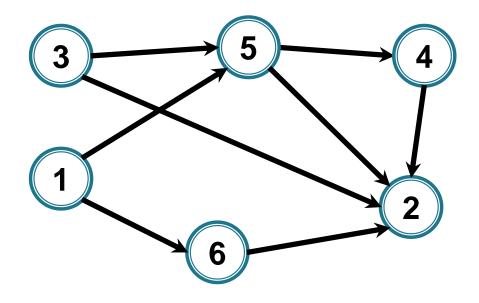

- <u>Etapa 1</u> determinăm o ordonare topologică a vârfurilor
- Amintim algoritm

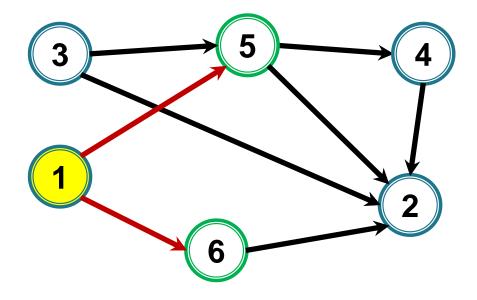
```
SortTop \leftarrow \emptyset;
coada C \leftarrow \emptyset;
adauga in C toate vârfurile v cu d<sup>-</sup>[v]=0
cat timp C \neq \emptyset executa
     i \leftarrow extrage(C);
     adauga i in SortTop
      pentru ij ∈ E executa
           d^{-}[j] = d^{-}[j] - 1
           daca d<sup>-</sup>[j]=0 atunci
                 adauga (j, C)
```

returneaza SortTop

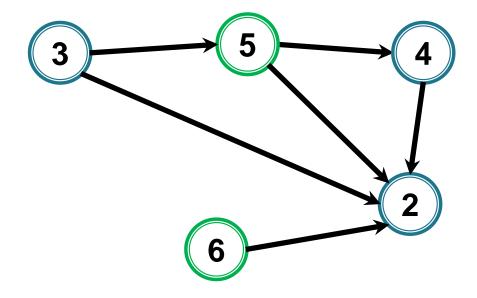

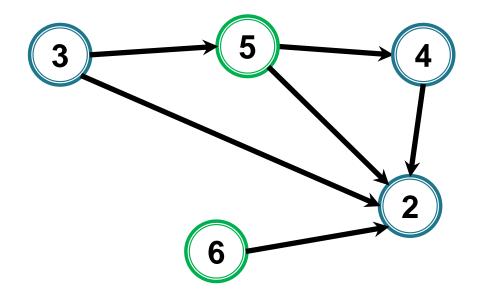
C: 1 3

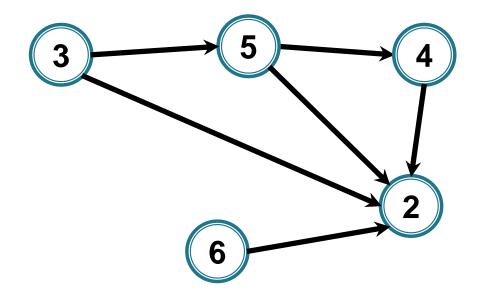

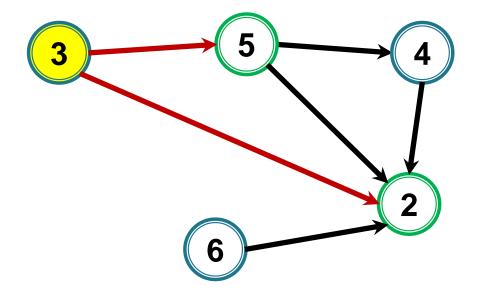
C: 1 3

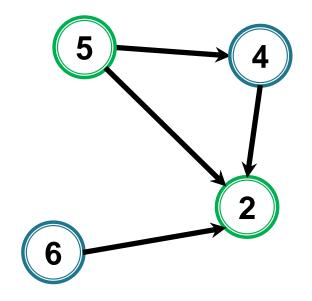

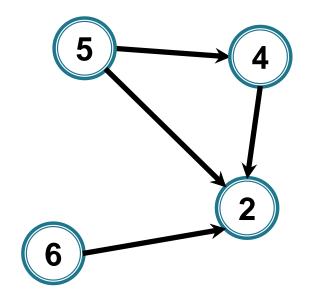
C: 1 3

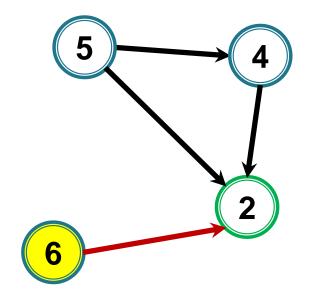

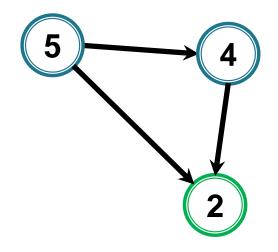

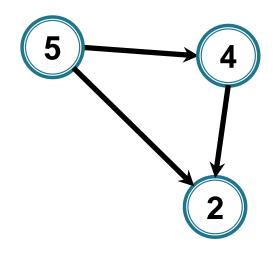

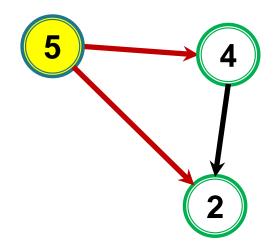

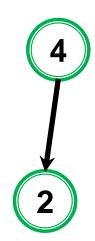

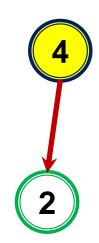

C: 1 3 6 5 4

C: 1 3 6 5 4

2

C: 1 3 6 5 4

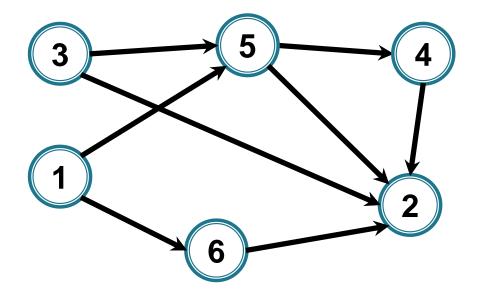
2

C: 1 3 6 5 4 2

2

C: 1 3 6 5 4 2

C: 1 3 6 5 4 2

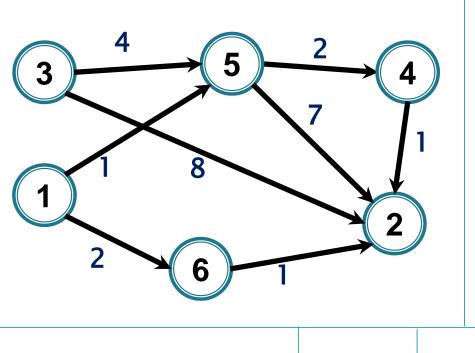
Sortare topologică: 1 3 6 5 4 2

Sortare topologică - Algoritm

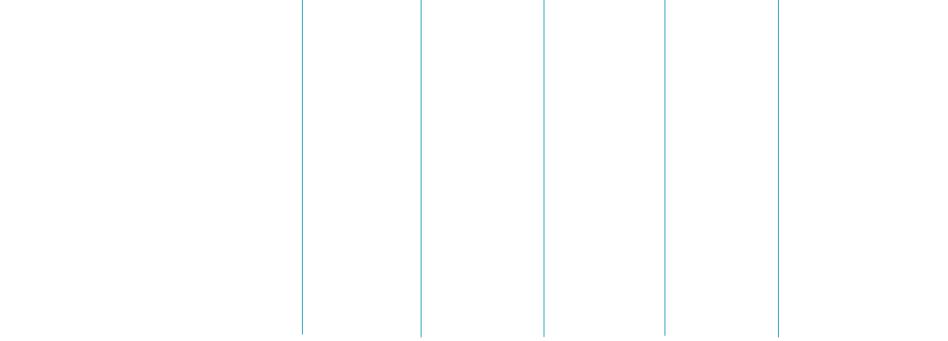
```
coada C \leftarrow \emptyset:
adauga in C toate vârfurile v cu d<sup>-</sup>[v]=0
cat timp C \neq \emptyset executa
    i \leftarrow extrage(C);
    adauga i in sortare
    pentru ij ∈ E executa
        d^{-}[j] = d^{-}[j] - 1
        daca d<sup>-</sup>[j]=0 atunci
             adauga (j, C)
return C
```

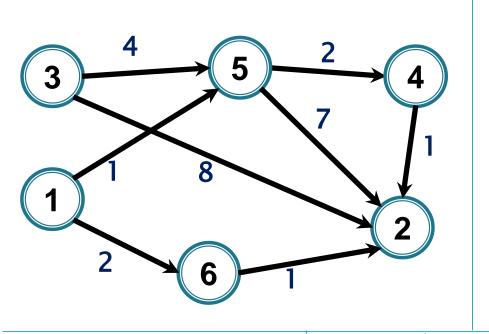
Drumuri minime de sursă unică în grafuri aciclice

 <u>Etapa 2</u> - parcurgem vârfurile în ordinea dată de sortarea topologică și relaxăm pentru fiecare vârf arcele care ies din acesta

Sortare topologică 1, 3, 6, 5, 4, 2

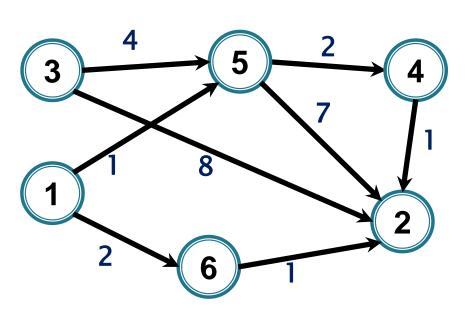

1, 3, 6, 5, 4, 2

s=3 - vârf de start

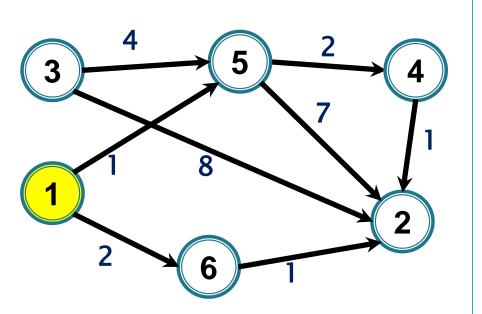
Ordine de calcul distanțe:

1, 3, 6, 5, 4, 2

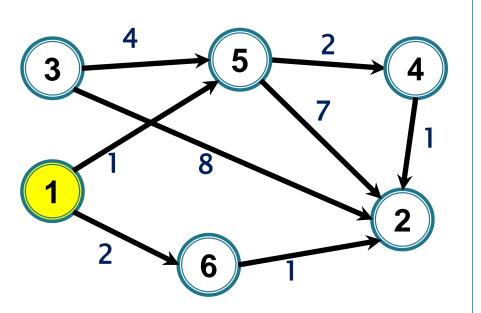

s=3 - vârf de start

d/tata [
$$\infty/0$$
, $\infty/0$, $0/0$, $0/0$, $0/0$, $0/0$, $0/0$, $0/0$, $0/0$]

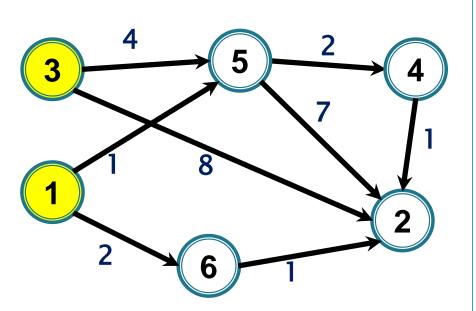

s=3 - vârf de start

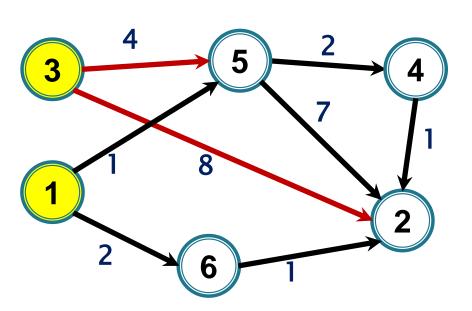
Ordine de calcul distanțe:

1 nu este accesibil din s, puteam să nu îl considerăm (să ignorăm vârfurile din ordonare topologică aflate înaintea lui s)

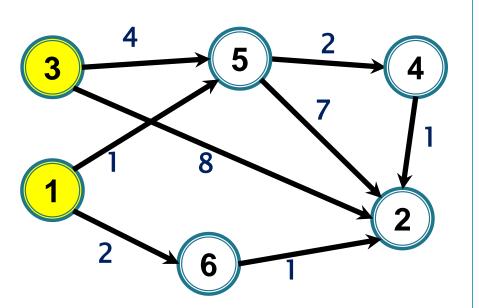
s=3 - vârf de start

$d/tata$ [$\infty/0$, $u = 1$: [$\infty/0$, $u = 3$:	² ∞/0, ∞/0,	0/o, 0/o,	4 ∞/0, ∞/0,	$\infty/0$, $\infty/0$,	∞/0] ∞/0]
	'		d[v] = m	in{d[v],d	l[u]+w(u,v)

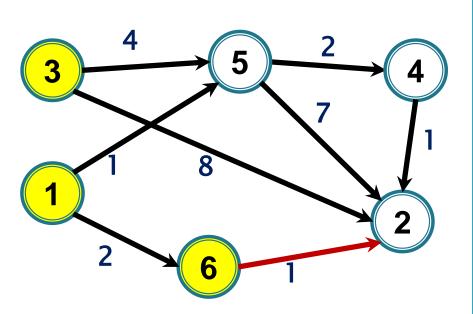
s=3 - vârf de start

$d/tata$ [$\infty/$	$0, \qquad \begin{array}{c} 2 \\ \infty/0, \end{array}$	0 /o,	⁴ ∞/0,	$\infty^{5}/0$,	$\infty/0$]	
$u = 1$: $[\infty/$	o, ∞/o,	0/0,	$\infty/0$,	$\infty/0$,	∞/0]	
u = 3:						
			d[v] = m	 in{d[v],c	i[u]+w(u,v	7)

s=3 - vârf de start

d/tata	$\begin{bmatrix} \infty/0, \end{bmatrix}$	∞/0,	0 /70,	⁴ ∞/0,	∞^{5} 0,	$\infty/0$]	
u = 1:	$[\infty/0,$	∞/0,	O /o,	$\infty/0$,	∞/o ,	∞/o]	
u = 3:	$[\infty/0,$	8/3,	0/0,	$\infty/0$,	4 /3,	∞/o]	
				d[v] = m	in{d[v],d	l[u]+w(u,	7)

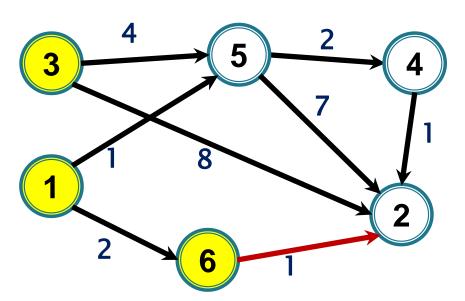

s=3 - vârf de start

Ordine de calcul distanțe:

² ∞/0,	0 /70,	$\frac{4}{\infty}/0$,	$\infty/0$,	∞/0]
∞/o ,	0/0,	∞/o ,	∞/0,	∞/0]
8/3,	0/0,	∞/0,	4/3,	∞/0]
	2 ∞/0, ∞/0, 8/3,	$\infty/0, 0/0,$	$\infty/0$, $0/0$, $\infty/0$,	$\infty/0$, $0/0$, $\infty/0$, $\infty/0$,

 $d[v] = min\{d[v],d[u]+w(u,v)\}$

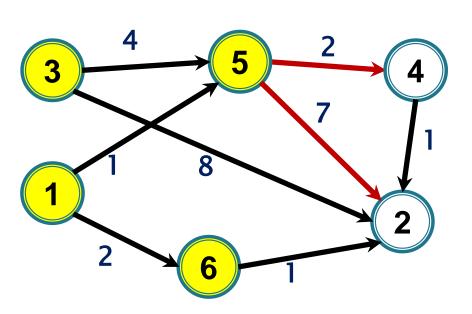

s=3 - vârf de start

Ordine de calcul distanțe:

$d/tata$ $[\infty/0,$	² ∞/0,	0 /o,	⁴ ∞/0,	$\infty^{5}/0$,	$\infty/0$]
$u = 1: [\infty/0,$	$\infty/0$,	0/0,	$\infty/0$,	$\infty/0$,	∞/o]
$u = 3: [\infty/0,$	8/3,	0/0,	$\infty/0$,	4 /3,	∞/o]
$u = 6: [\infty/0,$	8/3,	0/0,	$\infty/0$,	4 /3,	∞/o]

 $d[v] = min\{d[v],d[u]+w(u,v)\}$

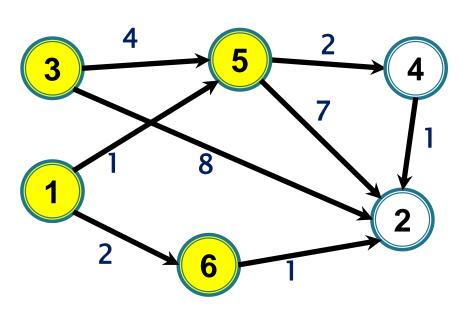

s=3 - vârf de start

Ordine de calcul distanțe:

$d/tata [\infty/$	$0, \frac{2}{\infty/0},$	0/0,	⁴ ∞/0,	∞ ⁵ /0,	$\infty/0$]
$u = 1$: $[\infty/c$	o, ∞/o,	O /o,	$\infty/0$,	$\infty/0$,	∞/0]
$u = 3$: $[\infty/c$	o, 8/3,	0/0,	$\infty/0$,	4/3,	∞/0]
$u = 6$: $[\infty/6]$	o, 8/3,	0/0,	$\infty/0$,	4/3,	∞/0]
u = 5:					

 $d[v] = \min\{d[v], d[u] + w(u, v)\}$

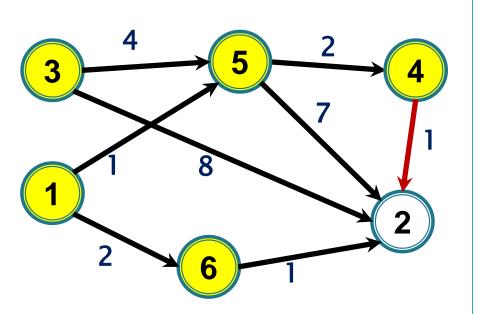

s=3 - vârf de start

Ordine de calcul distanțe:

$d/tata \begin{bmatrix} \infty/0, \end{bmatrix}$	$\infty^2/0$,	0 /o,	⁴ ∞/0,	$\infty^{5}/0$,	$\infty/0$]
$u = 1: [\infty/0,$	$\infty/0$,	0/0,	$\infty/0$,	$\infty/0$,	∞/0]
$u=3: [\infty/0,$	8/3,	0/0,	$\infty/0$,	4 /3,	∞/0]
$u = 6: [\infty/0,$	8/3,	0/0,	$\infty/0$,	4 /3,	∞/0]
$u = 5: [\infty/0,$	8 /3,	0/0,	6/5,	4 /3,	∞/0]

 $d[v] = min\{d[v],d[u]+w(u,v)\}$

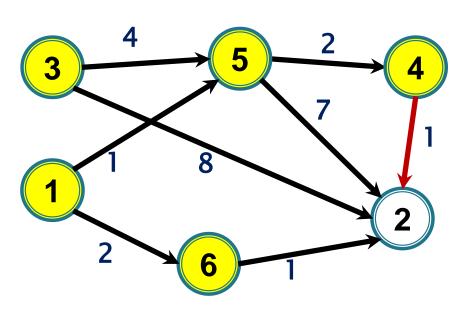

s=3 - vârf de start

Ordine de calcul distanțe:

d/tata	$[\infty/0,$	² ∞/0,	0 /o,	⁴ ∞/0,	$\infty/0$,	$\infty/0$]
u = 1:	$[\infty/0,$	$\infty/0$,	0/0,	$\infty/0$,	$\infty/0$,	∞/0]
u = 3:	[$\infty/0$,	8/3,	0/0,	∞/o ,	4 /3,	∞/0]
u = 6:	$[\infty/0,$	8/3,	0/0,	∞/o ,	4 /3,	∞/0]
u = 5:	$[\infty/0,$	8/3,	0/0,	6/5,	4 /3,	∞/0]
u = 4:						

 $d[v] = \min\{d[v], d[u] + w(u, v)\}$

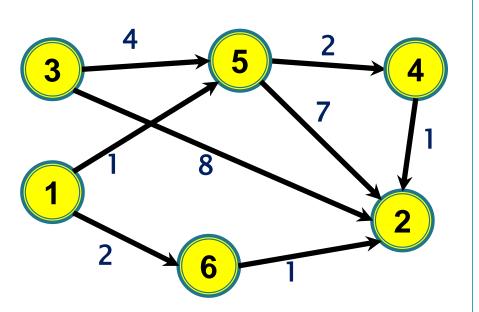

s=3 - vârf de start

Ordine de calcul distanțe:

d/tata	$\begin{bmatrix} \infty/0, \end{bmatrix}$	$\infty^2/0$,	0 /o,	⁴ ∞/0,	$\infty/0$,	$\infty/0$]
u = 1:	$[\infty/0,$	$\infty/0$,	0/0,	$\infty/0$,	$\infty/0$,	∞/o]
u = 3:	$[\infty/0,$	8/3,	0/0,	$\infty/0$,	4 /3,	∞/0]
u = 6:	$[\infty/0,$	8/3,	0/0,	$\infty/0$,	4 /3,	∞/0]
u = 5:	$[\infty/0,$	8/3,	0/0,	6/5,	4 /3,	∞/0]
u = 4:	$[\infty/0,$	7/4,	0/0,	6/5,	4 /3,	∞/0]

 $d[v] = min\{d[v],d[u]+w(u,v)\}$

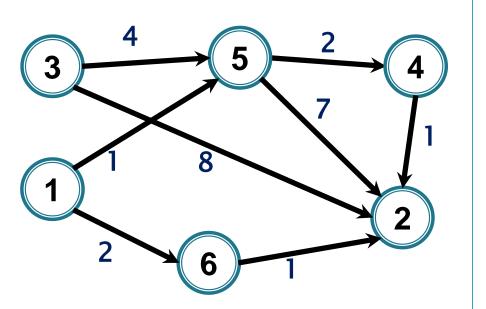
s=3 - vârf de start

Ordine de calcul distanțe:

1, 3, 6, 5, 4, 2

$d/tata \begin{bmatrix} \infty/0, \end{bmatrix}$	∞/o,	0 /o,	⁴ ∞/0,	$\infty^{5}/0$,	$\infty/0$]
$u = 1: [\infty/0,$	$\infty/0$,	O /o,	$\infty/0$,	$\infty/0$,	∞/o]
$u = 3: [\infty/0,$	8 /3,	0/0,	$\infty/0$,	4 /3,	∞/0]
$u = 6: [\infty/0,$	8/3,	0/0,	$\infty/0$,	4 /3,	∞/0]
$u = 5: [\infty/0,$	8/3,	0/0,	6/5,	4 /3,	∞/0]
$u = 4: [\infty/0,$	7/4,	0/0,	6/5,	4/3,	∞/0]
u = 2:					

 $d[v] = min\{d[v],d[u]+w(u,v)\}$

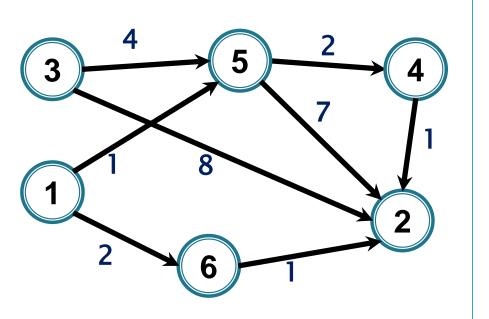
Sortare topologică 1, 3, 6, 5, 4, 2

s=3 - vârf de start

Ordine de calcul distanțe:

1, 3, 6, 5, 4, 2

d/tata [o	$0/0, \frac{2}{\infty/0,}$	0 /o,	⁴ ∞/0,	∞^{5} 0,	$\infty/0$]
$u = 1$: [α	$\infty/0$, $\infty/0$,	O /o,	$\infty/0$,	∞/o ,	∞/o]
$u = 3$: [α	o/o, 8 /3,	0/0,	$\infty/0$,	4 /3,	∞/o]
$u = 6$: [α	o/o, 8 /3,	0/0,	$\infty/0$,	4 /3,	∞/o]
$u = 5$: [α	o/o, 8 /3,	0/0,	6/5,	4 /3,	∞/o]
$u = 4$: $[\alpha$	0/0, 7/4,	0/0,	6/5,	4 /3,	∞/o]
u = 2: [∝	0/0, 7/4,	0/0,	6/5,	4 /3,	∞/0]

s=3 - vârf de start

Ordine de calcul distanțe:

d/tata 1 2 3 4 5 6
Soluție [
$$\infty/0$$
, 7/4, 0/0, 6/5, 4/3, $\infty/0$]

Un drum minim de la 3 la 2?

Drumuri minime de sursă unică în grafuri aciclice

Observaţie

- Este suficient să considerăm în ordonarea topologică doar vârfurile accesibile din s
- În exemplu fără 1 și 6

Complexitate

Drumuri minime de sursă unică în grafuri aciclice

```
s - vârful de start
//initializam distante - ca la Dijkstra
pentru fiecare u∈V executa
       d[u] = \infty; tata[u]=0
d[s] = 0
//determinăm o sortare topologică a vârfurilor
SortTop = sortare topologica(G)
pentru fiecare u ∈ SortTop
       pentru fiecare uv∈E executa
             daca d[u]+w(u,v)<d[v] atunci //relaxam uv</pre>
                   d[v] = d[u] + w(u,v)
                   tata[v] = u
scrie d, tata
```

Drumuri minime de sursă unică în grafuri aciclice

Complexitate

- Iniţializare
- Sortare topologică
- m * relaxare uv

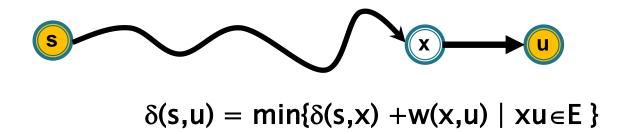
$$-> O(m+n)$$

$$O(m + n)$$

Corectitudine

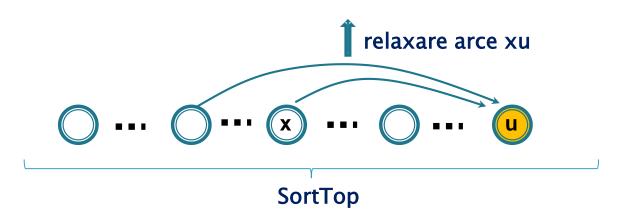
Drumuri minime de sursă unică în grafuri aciclice

 Algoritmul funcționează corect și dacă există arce cu cost negativ

Când algoritmul ajunge la vârful u avem

$$d[u] = \min\{ d[x] + w(x,u) \mid xu \in E \}$$

Aplicație – Drumuri critice

- Se cunosc pentru un proiect cu n activități, numerotate 1,..., n:
  - durata fiecărei activități

0

0

- Se cunosc pentru un proiect cu n activități, numerotate 1,..., n:
  - durata fiecărei activități
  - perechi (i, j) = activitatea i trebuie să se încheie înainte să înceapă j (activitatea j depinde de i)

0

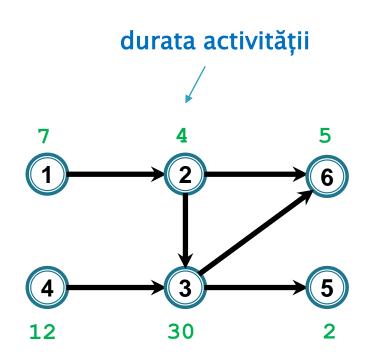
- Se cunosc pentru un proiect cu n activități, numerotate 1,..., n:
  - durata fiecărei activități
  - perechi (i, j) = activitatea i trebuie să se încheie înainte să înceapă j
  - activitățile se pot desfășura și în paralel

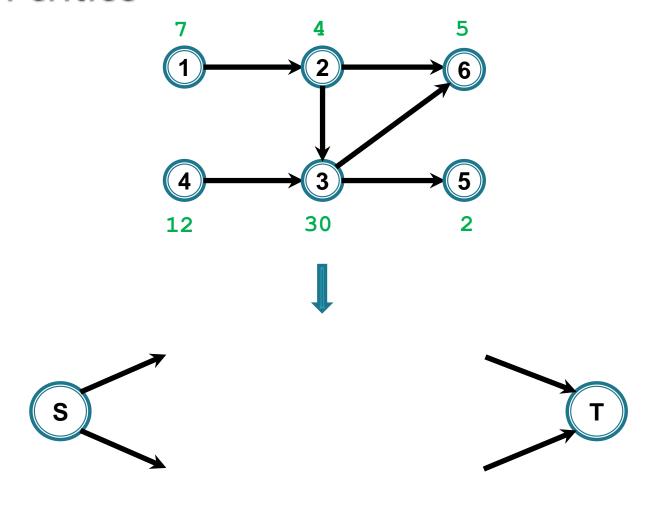
- Se cunosc pentru un proiect cu n activități, numerotate 1,..., n:
  - durata fiecărei activități
  - perechi (i, j) = activitatea i trebuie să se încheie înainte să înceapă j
  - activitățile se pot desfășura și în paralel

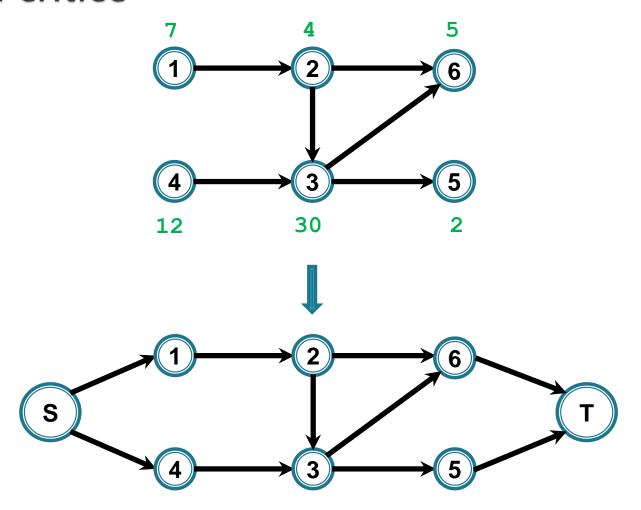
Se cere: timpul minim de finalizare a proiectului (dacă începe la ora 0) + planificarea activităților

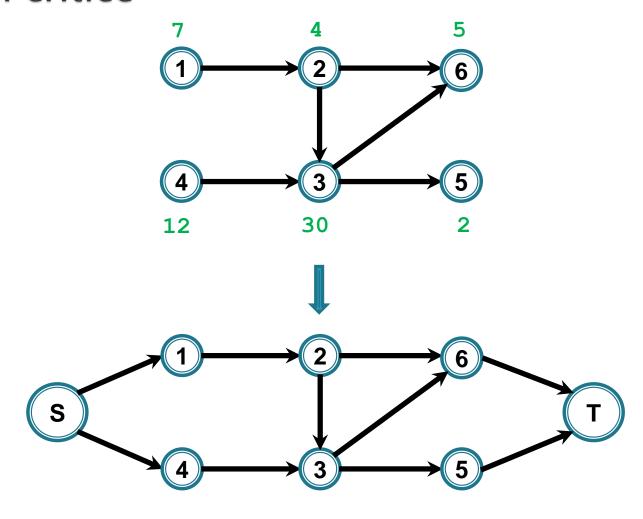
- n = 6
  - Activitatea 1 durata 7
  - Activitatea 2 durata 4
  - Activitatea 3 durata 30
  - Activitatea 4 durata 12
  - Activitatea 5 durata 2
  - Activitatea 6 durata 5
  - · (1, 2)
  - · (2, 3)
  - · (3, 6)
  - · (4, 3)
  - · (2, 6)
  - · (3, 5)

- n = 6
  - Activitatea 1 durata 7
  - Activitatea 2 durata 4
  - Activitatea 3 durata 30
  - Activitatea 4 durata 12
  - Activitatea 5 durata 2
  - Activitatea 6 durata 5
  - · (1, 2)
  - · (2, 3)
  - · (3, 6)
  - · (4, 3)
  - · (2, 6)
  - · (3, 5)

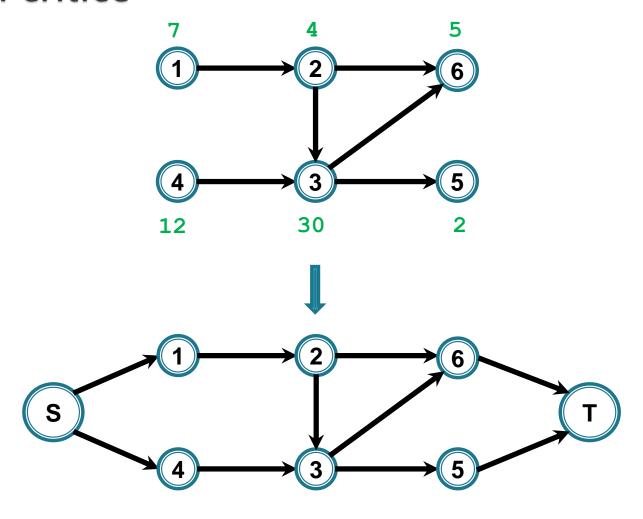

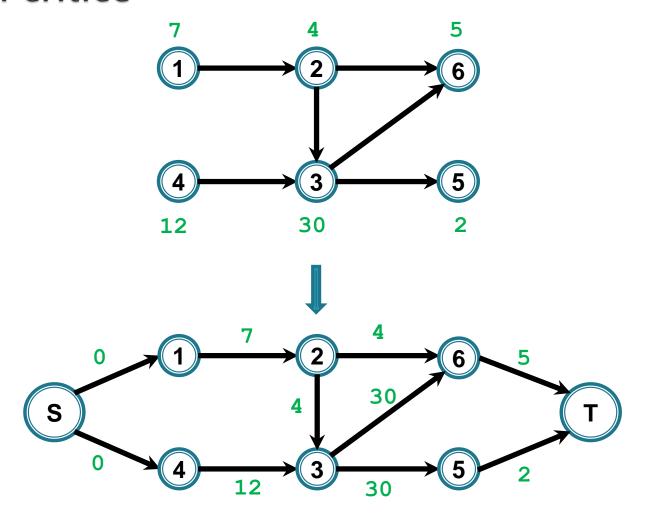

$$w(i,j) = ?$$

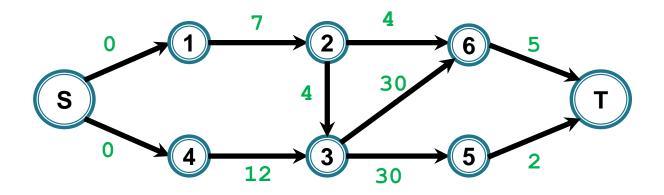
w(i,j) = durata activității i

= întârzierea minimă între începutul activității i și începutul activității j (mai general)

w(i,j) = durata activității i

= întârzierea minimă între începutul activității i și începutul activității j (mai general)

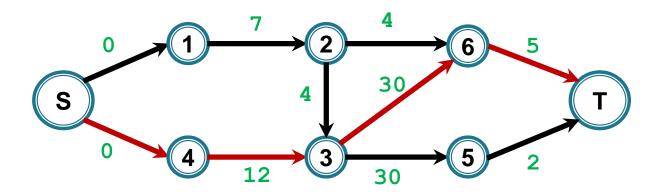

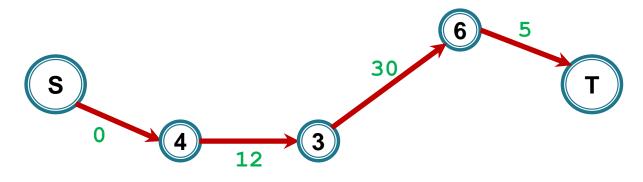
Timpul minim de finalizare a proiectului = ?

Timpul minim de finalizare a proiectului = costul maxim al unui drum de la S la T

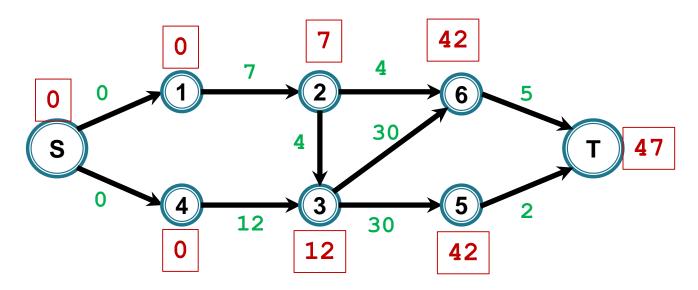
Timpul minim de finalizare a proiectului = costul maxim al unui drum de la S la T

Drum CRITIC

- Durata minimă a proiectului = costul maxim al unui drum de la S la T
  - Drum critic = drum de cost maxim de la S la T
  - Orice întârziere în desfășurarea unei activități de pe acest drum duce la creșterea timpului de terminare al proiectului
  - PERT/CPM Program Evaluation and Review Technique / Critical Path Method

- Durata minimă a proiectului = costul maxim al unui drum de la S la T
- Timpul minim de început al unei activități u = costul maxim al unui drum de la S la u

activitatea 1: intervalul de desfășurare (0,7)

activitatea 3: intervalul de desfășurare (12, 42)

Putem modifica algoritmul de determinare de drumuri minime în grafuri aciclice a.î. să determine drumuri maxime (de cost maxim) de la S la celelalte vârfuri?

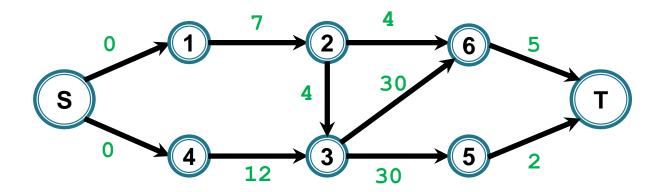

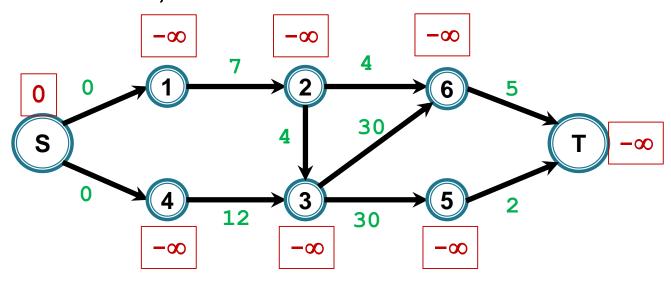
Putem modifica algoritmul de determinare de drumuri minime în grafuri aciclice a.î. să determine drumuri maxime (de cost maxim) de la S la celelalte vârfuri

- Problema este echivalentă cu a determina drumuri minime din S în graful în care înlocuim fiecare pondere w(e) cu -w(e)
- Modificăm astfel doar inițializarea distanțelor (cu -∞ în loc de + ∞) și inversam condiția de la relaxarea arcelor pentru a calcula maxim în loc de minim
- Corectitudine rezultă din corectitudinea algoritmului pentru drumul minim

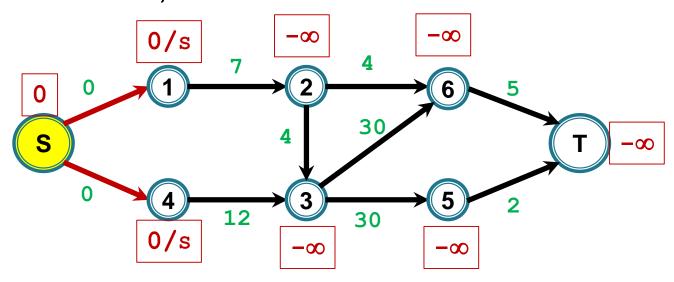
Drumuri maxime de sursă unică în grafuri aciclice

```
s - vârful de start
//initializam distante - ca la Dijkstra
pentru fiecare u∈V executa
       d[u] = -\infty; tata[u]=0
d[s] = 0
//determinăm o sortare topologică a vârfurilor
SortTop = sortare topologica(G)
pentru fiecare u ∈ SortTop
       pentru fiecare uv∈E executa
            daca d[u]+w(u,v) > d[v] atunci //relaxam uv
                   d[v] = d[u] + w(u,v)
                   tata[v] = u
scrie d, tata
```

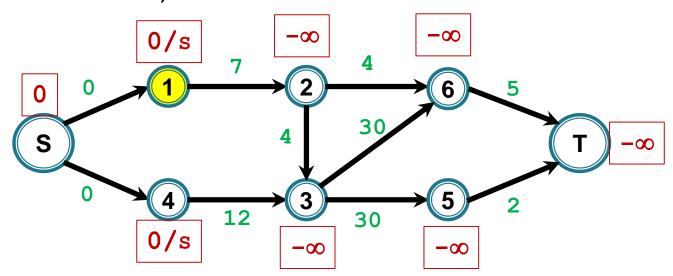

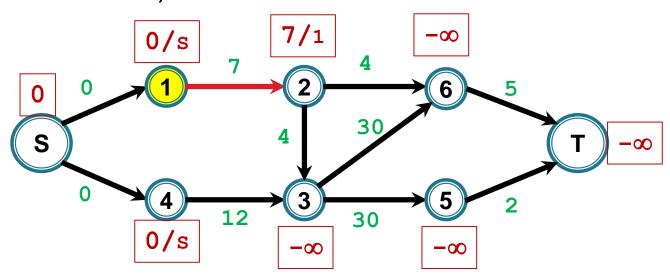

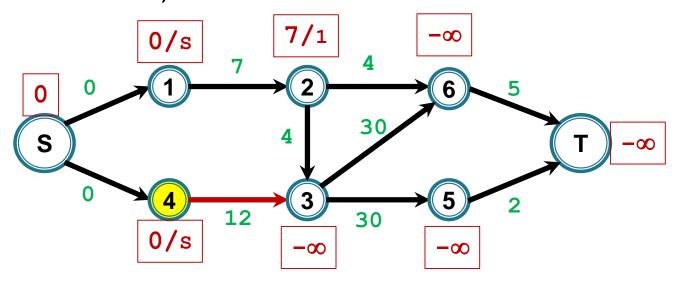

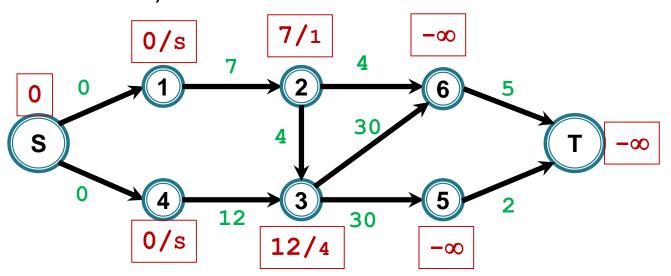

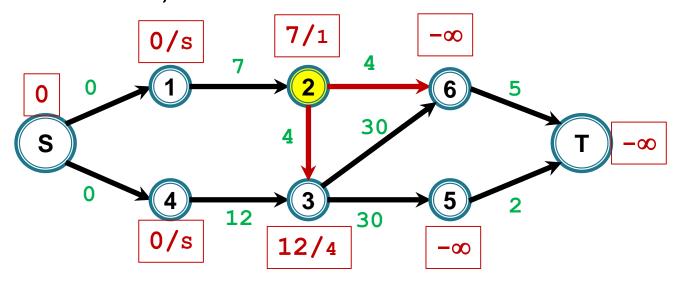

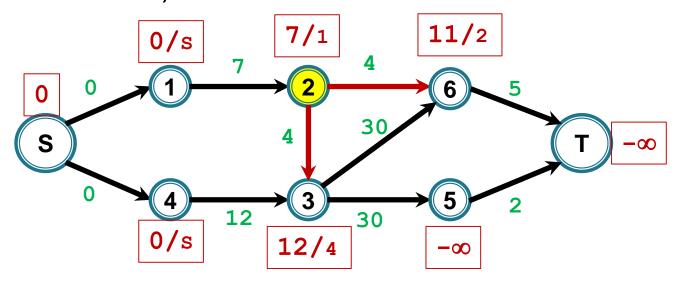

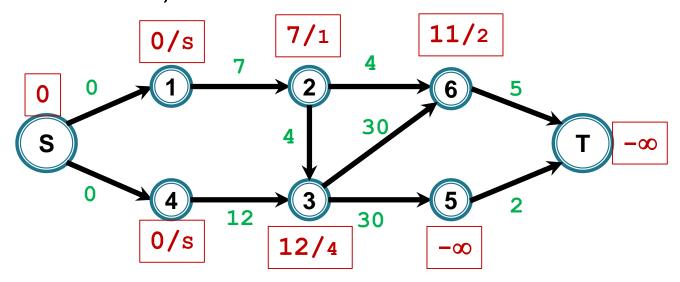

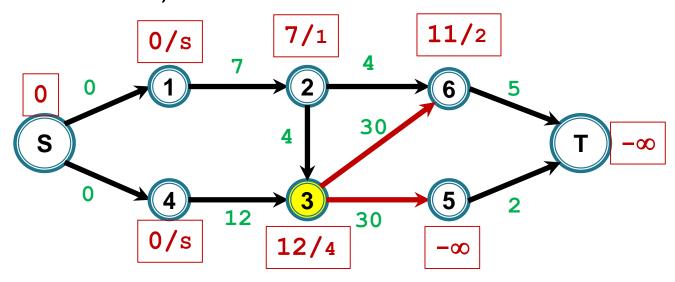

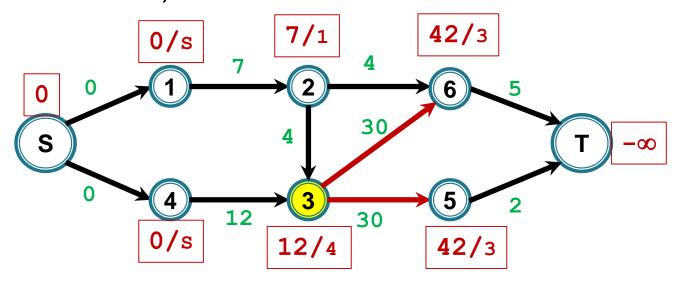

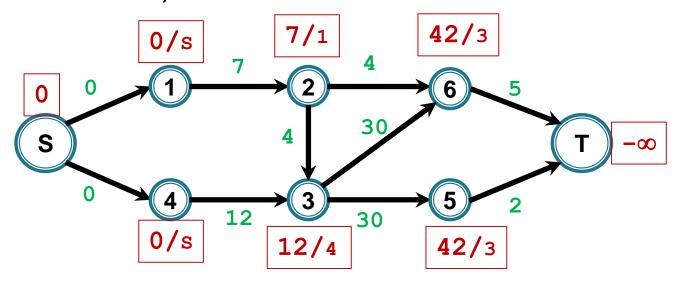

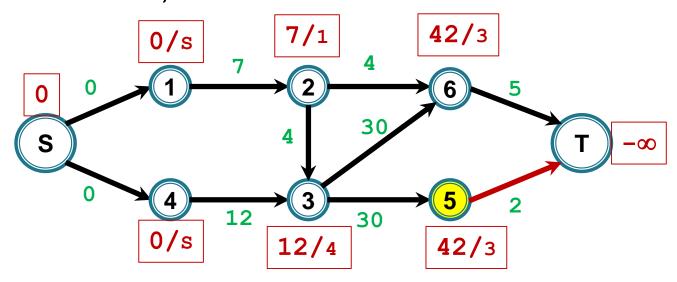

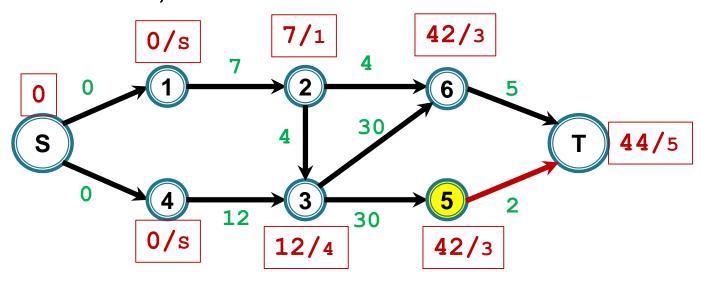

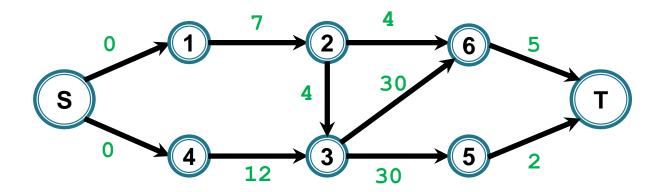

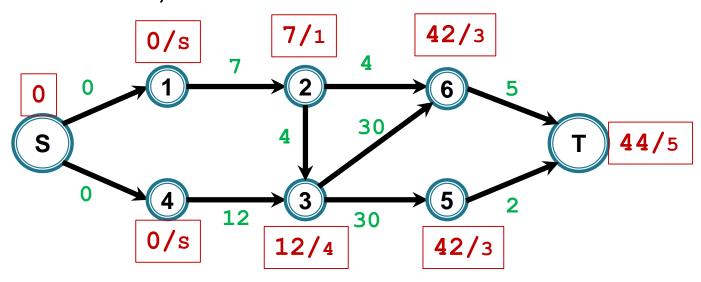

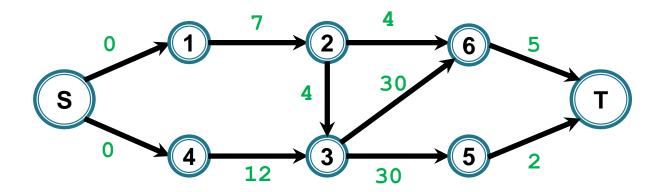

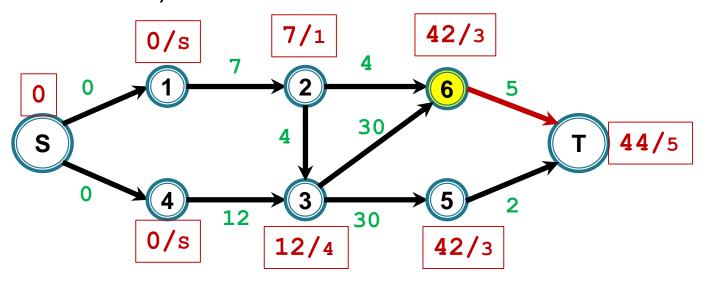

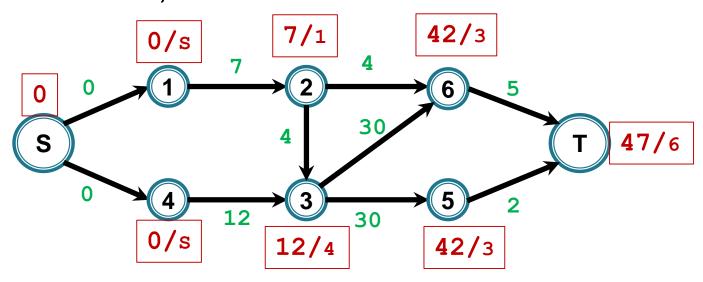

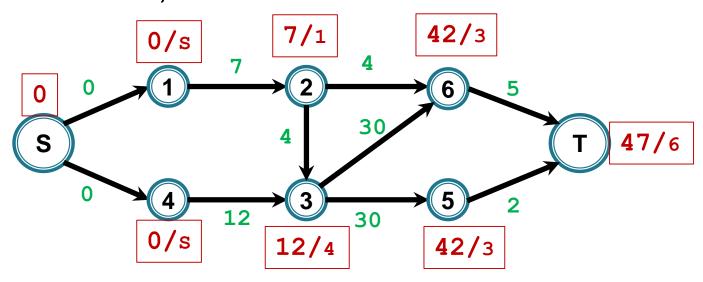

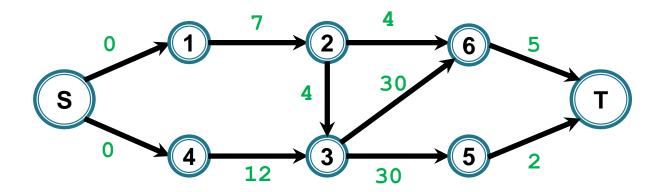

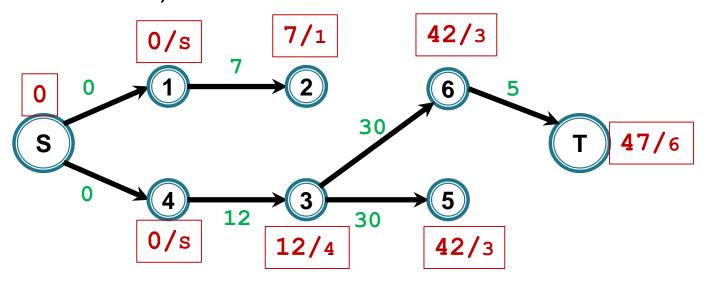

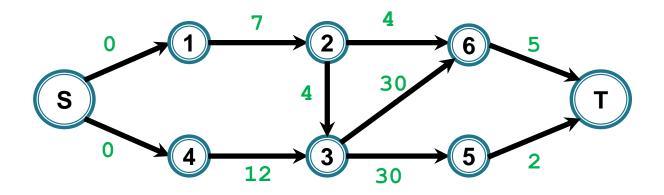

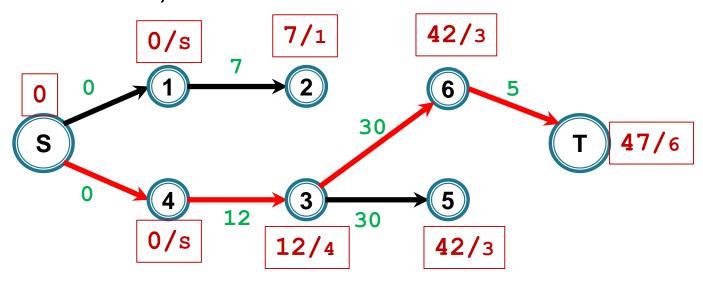

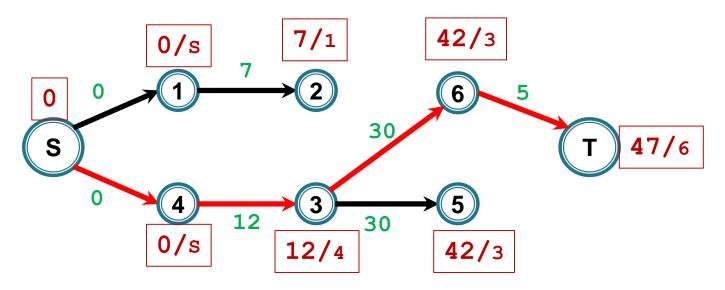

Ordine de calcul distanțe: S, 1, 4, 2, 3, 5, 6, T

Drum critic ⇒ succesiune de activități care determină durata proiectului

- Durata minimă a proiectului: 47
- Activități critice: 4 3 6
- Intervalele de desfășurare pentru fiecare activitate:
  - 1: (0, 7)
  - 2: (7, 8)
  - 3: (12, 42)
  - 4: (0, 12)
  - 5: (12, 42)
  - 6: (42, 47)

Drumuri maxime

Putem modifica algoritmul lui Dijkstra de determinare de drumuri minime în grafuri (nu neapărat aciclice) a.î. să determine drumuri maxime (elementare) de la s la celelalte vârfuri?

Drumuri maxime

Putem modifica algoritmul lui Dijkstra de determinare de drumuri minime în grafuri (nu neapărat aciclice) a.î. să determine drumuri maxime (elementare) de la S la celelalte vârfuri

• Modificăm astfel doar inițializarea distanțelor (cu $-\infty$ în loc de $+\infty$) și inversam condiția de la relaxarea arcelor pentru a calcula maxim în loc de minim

Corectitudine - probabil similar cu Dijkstra?!!

Drumuri maxime

Putem modifica algoritmul lui Dijkstra de determinare de drumuri minime în grafuri (nu neapărat aciclice) a.î. să determine drumuri maxime (elementare) de la S la celelalte vârfuri

- Modificăm astfel doar inițializarea distanțelor (cu $-\infty$ în loc de $+\infty$) și inversam condiția de la relaxarea arcelor pentru a calcula maxim în loc de minim
  - Corectitudine probabil similar cu Dijkstra?!!

Temă Suplimentar - Drumuri de capacitate maximă

- <u>Problemă</u>: Într-o rețea orientată de comunicație
  - w(e) = capacitatea legăturii e (exp: lățimea de bandă, diametrul unei conducte etc)
  - Pentru un drum P
    - $w(P) = \min \{w(e) \setminus e \in E(P)\}$
      - = cantitatea de informație care se poate transmite
         de-a lungul drumui P
      - capacitatea minimă a arcelor ce îl compun (pentru ca informația să poată trece prin toate arcele drumului)

Date două vârfuri s și t, să se determine un drum de capacitate maximă de la s la t - Propuneți un algoritm bazat pe o idee similară cu cea din algoritmul lui Dijkstra. Justificați corectitudinea algoritmului propus.

